

ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΕΟ 24

ΘΕΜΑ “ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ΓΡΑΠΤΗΣ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ”

2020-2021

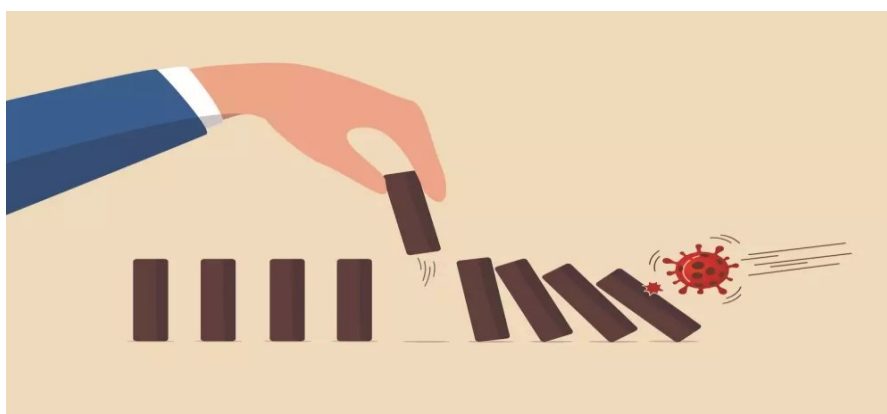

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ :ΒΙΚΥ ΒΑΡΔΑ

Σελίδα 1 από 18

Πίνακας περιεχομένων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
1.Επιπτώσεις Πανδημίας στην Ε.Ε.	4
1.2. Οι Σημαντικότερες Επιπτώσεις στα Ελληνικά Δημοσιονομικά Μεγέθη μετά την Πανδημία (COVID-19).....	6
2. Αποτελεσματικότερη Αξιοποίηση Πόρων NGEU.....	9
3. Περαιτέρω Διαρθρωτικές Αλλαγές.....	13
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	16
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	18

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η υγειονομική κρίση (covid-19) προκαλεί από την άνοιξη του 2020 μια χωρίς προηγούμενο παγκόσμια πολυδιάστατη αναταραχή. Η εν λόγω κατάσταση επηρεάζει σημαντικά την προσφορά και τη ζήτηση, ως αποτέλεσμα της αύξησης της ανεργίας και της ευρύτερης αστάθειας και αβεβαιότητας του περιβάλλοντος. Παράλληλα, η αντιμετώπιση της πανδημίας οδήγησε σε πυροδότηση χρηματοδοτήσεων και σε ποικίλες αντιδράσεις των πολιτικών δρώντων σε παγκόσμιο και εθνικό επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό υπάρχει έντονη ανησυχία για την αναμενόμενη υπερσυσσώρευση δημοσίων χρεών, γεγονός που αναπόφευκτα θα οδηγήσει και σε μελλοντικές απαιτήσεις για αντιμετώπιση με κατάλληλες ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές (ΕΚΤ,2020,σελ.52).

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο υπήρξαν σημαντικές πρωτοβουλίες και μέτρα, για την ανάσχεση της πανδημίας και για την αντιμετώπιση των οικονομικών της επιπτώσεων. Οι πρωτοβουλίες αυτές περιλαμβάνουν την πλήρη χρήση της ευελιξίας του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και του θεσμικού πλαισίου για τις κρατικές ενισχύσεις, καθώς και εκτεταμένα νομισματικά και δημοσιονομικά μέτρα για τη στήριξη των επιχειρήσεων και της απασχόλησης¹ [Ταγκαλάκης και Σαραιδάρης, 2010, σελ.40]. Σημαντικό ρόλο για την επίτευξη των στόχων θα έχουν οι πόροι από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάκαμψης. Αυτοί είναι σκόπιμο να χρησιμοποιηθούν κυρίως για την **δημιουργία υποδομών** που θα ενισχύσουν τις αναπτυξιακές προοπτικές της χώρας. Θα πρέπει επίσης να αποτελέσουν καταλύτη για την υλοποίηση σημαντικών **δομικών μεταρρυθμίσεων** [Πισσαρίδης, κ.ά, 2020, σελ.47-50].

¹ Η λήψη μέτρων στηρίζεται από κονδύλια του κοινοτικού προϋπολογισμού, μέσω της διάθεσης 70 δισεκ. ευρώ (ή 0,5% του ΑΕΠ της ΕΕ) και ρυθμίσεων για την πιο ευέλικτη χρήση των διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων της ΕΕ (Τράπεζα της Ελλάδος, 2020α).

Θέμα

Η παγκόσμια υγειονομική κρίση της πανδημίας COVID-19, η οποία εμφανίστηκε στην ΕΕ από τις αρχές Μαρτίου 2020, αναμφίβολα επέφερε ραγδαίες όσο και απροσδόκητες αλλαγές στην καθημερινότητα των πολιτών ενώ, επαναπροσδιόρισε σε μεγάλο βαθμό τις προτεραιότητες στην διακυβέρνηση των χωρών και την οικονομική ζωή τόσο στην ΕΕ όσο και παγκοσμίως. Αναμένεται να διαπιστωθεί στο εγγύς μέλλον, αν οι αλλαγές σε κάθε πτυχή της ανθρώπινης δραστηριότητας και συμπεριφοράς, όπως και τα μέτρα αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών της υγειονομικής κρίσης, θα έχουν ένα χαρακτήρα προσωρινό ή διαρκή σηματοδοτώντας μια ενδεχόμενα τάχιστα μετάβαση σε μια νέα κανονικότητα με πληθώρα καινοτομιών αλλά και με νέες-μεγάλες προκλήσεις. Όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Ένωση και πιο συγκεκριμένα την οικονομική δραστηριότητα των χωρών-μελών της, ήδη οι πρώτεςάμεσες οικονομικές επιπτώσεις καταγράφονται εντός του 2020 ως σημαντική επιδείνωση της οικονομικής δραστηριότητας και της δημοσιονομικής θέσης των περισσότερων χωρών-μελών. Οι προκλήσεις της παρατεταμένης υγειονομικής κρίσης απαιτούν μεταξύ άλλων, τη στενότερη δυνατή συνεργασία μεταξύ των χωρών της ΕΕ (αλλά και παγκοσμίως), επιτάχυνση των διαδικασιών σύγκλισης στο πλαίσιο της ΕΕ, ενίσχυση της κρατικής στήριξης σε δημόσια αγαθά και σε επιχειρηματικότητα. Τα ανωτέρω, ενδέχεται να οδηγήσουν σε επίσπευση δομικών αλλαγών σε ένα νέο πλαίσιο αντίληψης της οικονομικής δραστηριότητας, εκπαίδευσης, εργασίας, τεχνολογικής κουλτούρας και επικοινωνίας.

1.Επιπτώσεις Πανδημίας στην Ε.Ε.

1. Ποιες εκτιμάτε ότι είναι οι **σημαντικότερες επιπτώσεις** της υγειονομικής κρίσης για το έτος 2020 στην **οικονομική δραστηριότητα** (πχ ΑΕΠ, πληθωρισμός, απασχόληση, κατανάλωση, επενδύσεις, εμπόριο, τουρισμός) και τη **δημοσιονομική θέση** (δημόσιο χρέος και δημόσιο έλλειμα προς ΑΕΠ) στην ΕΕ; Ποιες πιστεύετε ότι είναι αντίστοιχα οι σημαντικότερες επιπτώσεις στην οικονομική δραστηριότητα και τη δημοσιονομική θέση της Ελλάδος;

Στοιχεία για την απάντησή σας θα βρείτε και Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, 2020, σελ.2 και σελ.26-37 [οικονομική δραστηριότητα] και σελ.47-50 [δημοσιονομική θέση]-50 και Τράπεζα της Ελλάδος, Στουρνάρας, 2020---

****ΣΤΟ 1.1. δηλαδή σας ζητείται να κάνετε μια συνοπτική παρουσίαση των σελ. 2 , 26-37 και 47-50 από την Έκθεση της ΕΚΤ, 2020***.*

Ενώ οι πρόσφατες ειδήσεις για την ανάπτυξη αποτελεσματικών εμβολίων κατά του κορωνοϊού πυροδότησαν αισιοδοξία στις χρηματοπιστωτικές αγορές, οι βραχυπρόθεσμες οικονομικές προοπτικές παγκοσμίως συνεχίζουν να συσκοτίζονται από την πανδημία. Πιο ειδικά, οι σημαντικότερες επιπτώσεις από την πανδημία φαίνονται στα ακόλουθα στοιχεία- δεδομένα (**ΕΚΤ, Οικονομικό Δελτίο, Τεύχος 8/2020,σελ.26-37**):

*Το πραγματικό ΑΕΠ της ζήτησης του ευρώ αυξήθηκε κατά 12,5% το τελευταίο τρίμηνο του '20 αλλά παρέμεινε χαμηλότερο κατά 4,4 μονάδες. Μακροοικονομικά, οι προβλέψεις των εμπειρογνομόνων του ευρωσυστήματος σχετικά με το ΑΕΠ δείχνουν ρυθμό μεταβολής – 7,3% για το 2020, σε ποσοστό 3,9% το 2021 και 2,2% το 2023. Την ίδια περίοδο, **αρνητική είναι και η μεταβολή των αποθεμάτων**, ενώ η οικονομική ανάπτυξη υποστηρίζεται σημαντικά από τις εξελίξεις στον εξωτερικό τομέα που έχουν θετικές επιπτώσεις στο ευρωπαϊκό εμπορικό ισοζύγιο (ΕΚΤ,2020,σελ.27). **Η αγορά εργασίας** ενώ εμφανίζεται σχετικά βελτιωμένη από το τελευταίο τρίμηνο '20 με αύξηση των ωρών εργασίας περίπου κατά 15% (ΕΚΤ.2020,σελ.28), διατηρεί το υψηλό ποσοστό ανεργίας της τάξης του 8,4-8,7%. (Οκτ.-Ιουλ.' 2020), δηλαδή αυξημένο σε σχέση με τα προ- πανδημίας επίπεδα κατά 1,2% (ΕΚΤ,2020,σελ.28). Η **ιδιωτική κατανάλωση**, όπως αυτή εκφράζεται με τον «δείκτη πρόθεσης πραγματοποίησης μεγάλων αγορών» βρίσκεται στα χαμηλότερα επίπεδα από το ξέσπασμα της πρώτης κιόλας κρίσης, του 2010 (ΕΚΤ,2020, σελ.29). Ωστόσο, απόρροια αυτής της συμπεριφοράς αποτελεί η **θετική πρόβλεψη για την αύξηση του επιπέδου αποταμίευσης**, που αναμένεται να αυξηθεί σημαντικά. Η καταναλωτική δαπάνη συνολικά υποχωρεί από το τελευταίο τρίμηνο '20 (ΕΚΤ,2020,σελ.29). Παράλληλα, μια **σχετική τόνωση φαίνεται να έχει το λιανικό εμπόριο**, ενώ σοβαρή παραμένει η μείωση στον τομέα κατανάλωσης υπηρεσιών (ΕΚΤ,2020,σελ.29). Σχετικά με τις **επιχειρηματικές δραστηριότητες** ενώ έδειξαν μια ανάκαμψη τον χειμώνα του 2020, το καλοκαίρι επανήλθε η **επιβράδυνση, με τις κατασκευές να βρίσκονται στα ιστορικά χαμηλότερα επίπεδα** (15,7% μειωμένα απο την πανδημία κι έπειτα).(ΕΚΤ,2020,σελ.29). Παράλληλα, ενώ ο δείκτης PMI (δείχνει τις μεταβολές των κεφαλαίων) είχε θετική εξέλιξη το τελευταίο τρίμηνο του 2020, το δεύτερο κύμα της πανδημίας επηρεάζει **αρνητικά το κλίμα επενδύσεων** (ΕΚΤ,2020,σελ.30). Θετική ένδειξη θεωρείται η ανθεκτικότητα του τομέα της μεταποίησης ωστόσο αυξάνεται η μελλοντική δανειακή επιβάρυνση. Η επένδυση στα νοικοκυριά στο πλαίσιο του κατασκευαστικού τομέα κατοικιών ανέκαμψαν την άνοιξη 2020 αλλά ο **δείκτης έκδοσης νέων αδειών οικοδομής εκφράζει μια επιβράδυνση** και συρρίκνωση των κτηματομεσιτικών συναλλαγών (ΕΚΤ,2020,σελ.30). Η εντεινόμενη αβεβαιότητα από τα τέλη του 2020 που συνδέεται με το δεύτερο κύμα της πανδημίας, **περιορίζει και την καταναλωτική δαπάνη περαιτέρω**, αποθαρρύνοντας την υλοποίηση μικρότερων και μεγάλων ποσών ιδιωτικών εξόδων. Επιπλέον, η αύξηση των εξαγωγών για το γ' τρίμηνο '20 φάνηκαν με θετική συμβολή 2,4 μονάδων στο ΑΕΠ, αν και οι σχετικές προβλέψεις για την επόμενη περίοδο είναι απαισιόδοξες διότι η επιδείνωση της μετάδοσης του COVID-19 αποδυναμώνει την τρέχουσα περίοδο περισσότερο την*

ήδη *χαμηλή ζήτηση για εισαγωγές* (ΕΚΤ,2020,σελ.31). Ειδικά για τον *τομέα του τουρισμού*, ο οποίος έχει πληγεί ίσως περισσότερο από κάθε άλλο οικονομικό κλάδο, εμφανίζει και μελλοντικά *στοιχεία συρρίκνωσης* λόγω της υψηλής αβεβαιότητας που επικρατεί διεθνώς στις αγορές. Τέλος, ο ετήσιος *ρυθμός αύξησης της μυθολογικής δαπάνης* τείνει να μειώνεται απο το τρίτο τρίμηνο του 2020. Ανάλογη παρουσιάζεται και η *μείωση στο επίπεδο των συμβατικών αποδοχών*, γεγονός που αποτυπώνει μια ευρύτερη επιβράδυνση των ευρωπαϊκών οικονομιών (ΕΚΤ,2020,σελ.34-37). Ουσιαστικά, φαίνεται ότι τελικά η κανονικότητα της ευρωζώνης και η επαναφορά της παγκόσμιας οικονομίας σε ρυθμούς χωρίς τον κλυδωνισμό της πανδημίας είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την ταχύτητα ανάπτυξης ανοσίας [ΕΚΤ,2020,σελ.47-50].

1.2. Οι Σημαντικότερες Επιπτώσεις στα Ελληνικά Δημοσιονομικά Μεγέθη μετά την Πανδημία (COVID-19)

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020, σελ.1-17 και Πισσαρίδης, κ.ά, 2020, σελ.16-34 & ΕΚΤ,2020,σελ.1 και ΓΠΚΒ, 2020,σελ.1-5 και

Σε πλαίσιο μακροοικονομικών εξελίξεων, οι βαριές και ιδιαίτερα αρνητικές επιπτώσεις της πανδημίας αποτυπώνονται στα κυριότερα δημοσιονομικά μεγέθη όπως είναι η απασχόληση, το ΑΕΠ, η κατανάλωση, οι επενδύσεις, το εμπόριο και ο τουρισμός.

Σε έκθεση του Γραφείου Προϋπολογισμού της Βουλής, για τη δημοσιονομική κατάσταση της χώρας για το οικονομικό έτος 2020, καταγράφεται πρωτογενές έλλειμμα, της τάξης των 13.960 εκ. ευρώ. Παράλληλα, σημαντικές *μειώσεις έχουν υποστεί λόγω της πανδημίας τα έσοδα από μη φορολογικές υποχρεώσεις*, καθώς και τα τακτικά έσοδα κατά περίπου 1,5 εκ ευρώ. Ανάλογη εικόνα εμφανίζει και το πρωτογενές έλλειμμα των ΟΤΑ, που αγγίζει τα 630εκ. ευρώ (ΕΚΤ,2020,σελ.1 και ΓΠΚΒ, 2020,σελ.1-5).

Ειδικότερα, Ο Κρατικός Προϋπολογισμός παρουσιάζει ταμειακό πρωτογενές αποτέλεσμα (*πρωτογενές έλλειμμα* 18.195 εκατ. ευρώ) μειωμένο κατά 23.212 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το αντίστοιχο δωδεκάμηνο του 2019. Στην πλευρά των εσόδων, εμφανίζονται *μειωμένα τα μη*

φορολογικά και μη τακτικά έσοδα κατά 1.573 εκατ. ευρώ και τα φορολογικά έσοδα κατά 8.216 εκατ. ευρώ, ενώ τα έσοδα του ΠΔΕ εμφανίζονται αυξημένα κατά 2.684 εκατ. ευρώ. Στην πλευρά των **δαπανών του Κρατικού Προϋπολογισμού** παρατηρείται αύξηση κατά 14.904 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το αντίστοιχο δωδεκάμηνο του 2019, η οποία αποδίδεται **στην αύξηση των δαπανών ΠΔΕ** κατά 5.005 εκατ. ευρώ, και στην αύξηση των Πρωτογενών δαπανών του τακτικού προϋπολογισμού κατά 10.350 εκατ. ευρώ, ενώ οι **δαπάνες για τόκους μειώθηκαν** κατά 451 εκατ. Ευρώ. Αναφορικά με τους υπόλοιπους υποτομείς της Γενικής Κυβέρνησης, **τα Νομικά Πρόσωπα εμφανίζουν αυξημένα έσοδα κατά 3.141 εκατ. ευρώ και αυξημένες δαπάνες κατά 803 εκατ. ευρώ**, καταλήγοντας σε ένα ταμειακό πρωτογενές πλεόνασμα (5.620 εκατ. ευρώ) αυξημένο κατά 2.308 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το αντίστοιχο δωδεκάμηνο του 2019.

Παράλληλα, στο Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία, [Πισσαρίδης, κ.ά, «Τελική Έκθεση, Νοέμβριος 2020», σσ.16-34], αποτυπώνονται συνοπτικά οι σημαντικότερες επιπτώσεις – ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ - στην οικονομική δραστηριότητα και τη δημοσιονομική θέση της Ελλάδας [ΓΠΚΒ, 2020, σελ.2].

Επιδόσεις της ελληνικής οικονομίας

- Χαμηλή συμμετοχή των παραγωγικών συντελεστών.
- Εργασία (25η στην ΕΕ στο % του πληθυσμού που εργαζόταν ή αναζητούσε εργασία το 2019).
- Κεφάλαιο (27η στην ΕΕ στις πάγιες επενδύσεις επιχειρήσεων ως % του ΑΕΠ το 2019).
- Χαμηλή παραγωγικότητα (22η στην ΕΕ στην παραγωγικότητα της εργασίας το 2017).
- Χαμηλές επιδόσεις σε καινοτομία (20η στην ΕΕ στον Ευρωπαϊκό δείκτη καινοτομίας το 2020).
- Εσωστρέφεια (23η στην ΕΕ στις εξαγωγές + εισαγωγές ως % του ΑΕΠ το 2019).
- Αναποτελεσματικό κοινωνικό κράτος (3η στην ΕΕ στον κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού το 2018).
- Χαμηλές περιβαλλοντικές επιδόσεις (22η στην ΕΕ στον δείκτη κυκλικής διαχείρισης υλικών το 2017).

[Πισσαρίδης, κ.ά, 2020, ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΣΕΛ.1-2].

Στοιχεία από Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2020 (σελ.4-7):

Το βαρύ πλήγμα που έχει υποστεί η ελληνική οικονομία από τη πανδημία αποτυπώνεται στη μείωση του ΑΕΠ κατά 9% το 2020, ενώ συνολικά η συρρίκνωση φτάνει το - 14,2% (έως το 2^ο τρίμηνο του 2020). Ο περιορισμός της οικονομικής δραστηριότητας πλήττει και την απασχόληση κυρίως λόγω της ραγδαίας μείωσης της ζήτησης για προσωπικό εποχικής εργασίας στον τουρισμό, την εστίαση, κ.α. Το πρωτογενές έλλειμμα έφτασε το -4,4%, κυρίως ως απόρροια της αύξησης των δημοσίων κονδυλίων για την πολιτική της «επιστρεπτέας προκαταβολής» και των επιδομάτων ανεργίας και μισθωτών. Αυξανόμενο θεωρείται και το κόστος που έχει προκύψει από τις υποχρεώσεις φιλοξενίας προσφύγων και μεταναστών. Πρόσθετος κίνδυνος και σοβαρή επίπτωση της πανδημίας αποτελεί και η κάλυψη με υπηρεσίες υγείας των ανασφάλιστων πολιτών (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020, σελ.6-

7). Ο δε Δείκτης Οικονομικού Κλίματος (ESI) μειώθηκε σε 91 μονάδες από 92,3 και ο (PMI)-Δείκτης Μεταποίησης- επίσης είναι αρνητικός λόγω της σημαντικής μείωσης των νέων παραγγελιών (ΤΤΕ,2020,σελ.6-7).

	2019	2020	Διαφορά
Κρατικός Προϋπολογισμός			
Καθαρά Έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού	55.097	47.364	-7.734
Φορολογικά Έσοδα	51.415	43.198	-8.216
Μη Φορολογικά και μη Τακτικά Έσοδα	5.869	4.296	-1.573
Επιστροφές φόρων	5.044	5.672	628
Έσοδα ΠΔΕ	2.857	5.542	2.684
Δαπάνες Κρατικού Προϋπολογισμού	55.265	70.169	14.904
Πρωτογενείς δαπάνες τακτικού	44.399	54.749	10.350
Τόκοι	5.225	4.774	-451
Δαπάνες ΠΔΕ	5.642	10.647	5.005
Πρωτογενές αποτέλεσμα Κρατικού Προϋπολογισμού	5.017	-18.195	-23.212
Νομικά Πρόσωπα εκτός Κρατικού Προϋπολογισμού			
Έσοδα	14.565	17.706	3.141
<i>εκ των οποίων μεταβιβάσεις</i>	<i>9.226</i>	<i>12.903</i>	<i>3.678</i>
Δαπάνες	11.528	12.331	803
<i>εκ των οποίων τόκοι</i>	<i>275</i>	<i>245</i>	<i>-30</i>
Πρωτογενές Αποτέλεσμα Νομικών προσώπων	3.312	5.620	2.308
Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ)			
Έσοδα	6.230	6.795	565
<i>εκ των οποίων μεταβιβάσεις</i>	<i>3.645</i>	<i>4.313</i>	<i>668</i>
Δαπάνες	6.198	6.751	553
<i>εκ των οποίων τόκοι</i>	<i>59</i>	<i>39</i>	<i>-19</i>
Πρωτογενές Αποτέλεσμα ΟΤΑ	91	84	-7

[Πίνακας 1 Εκτέλεση Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης Ιανουαρίου – Δεκεμβρίου, σε εκατ. Ευρώ Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, σελ.2]

Σύμφωνα με τον Διοικητή ΤΤΕ Στουρνάρα (ΤΤΕ,2020,σελ.4), αναμένεται περαιτέρω συνολική συρρίκνωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας σε ποσοστό 9% αρχικά και ως τα τέλη του 2021 αναμένεται μια σχετική αύξηση περίπου 5% (Ευρωπαϊκή Επιτροπή,2020,σελ.4). Τέλος, όσον αφορά τις δημοσιονομικές επιπτώσεις του κορονοϊού στην ελληνική οικονομία, οι ευρωπαϊκοί θεσμοί αναθεώρησαν το πλαίσιο βιωσιμότητας του χρέους με δεδομένη την εξαιρετικά χαμηλή απόδοση των κρατικών ομολόγων (Ευρωπαϊκή Επιτροπή,2020,σελ.7). Με βάση τις ίδιες προβλέψεις των θεσμών, το ελληνικό δημόσιο χρέος αναμένεται να φτάσει το 207% του ΑΕΠ, με τον δείκτη χρέους να μειώνεται μετά το 2021 εφόσον κυλήσει ομαλά η ευρωπαϊκή χρηματοδότηση (Ευρωπαϊκή Επιτροπή,2020,σελ.7).

2. Αποτελεσματικότερη Αξιοποίηση Πόρων NGEU

2. Στο πλαίσιο των συγκεκριμένων δημοσιονομικών υποχρεώσεων προς την ΕΕ, όπως αυτές ορίζονται στη βάση της ενισχυμένης εποπτείας η οποία είναι σε εφαρμογή για την Ελλάδα από τον Αύγουστο 2018, πως πιστεύετε ότι θα μπορέσει η Ελλάδα να αξιοποιήσει αποτελεσματικότερα τη συμμετοχή της στα πρόσφατα προγράμματα στήριξης της ΕΕ όπως το NGEU. Αναφέρατε συγκεκριμένα παραδείγματα αιτιολογώντας την απάντησή σας.

Ταγκαλάκης και Σαραϊδάρης, 2020, σελ.40-47 και Πισσαρίδης, κ.ά, 2020, σελ.47-50

---Εσείς δε χρειάζεστε να αναπτύξετε τα ακόλουθα τόσο πολύ- μερικά παραδείγματα για τους βασικούς τομείς είναι αρκετά για να τεκμηριώσουν την απάντησή σας---

Η **ενισχυμένη εποπτεία** παρέχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την παρακολούθηση των οικονομικών εξελίξεων και τη συνέχιση της εφαρμογής πολιτικών που απαιτούνται για τη διασφάλιση βιώσιμης οικονομικής ανάκαμψης. Η δημιουργία του μέσου ανάκαμψης NGEU αποτελεί την κυριότερη ενέργεια πολιτικής της ΕΕ για την αντιμετώπιση του οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας. Ταυτόχρονα, αποτελεί και ένα σημαντικό βήμα στην πορεία προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση καθώς είναι η πρώτη αξιόλογη προσπάθεια αμοιβαιοποίησης του χρέους σε επίπεδο ΕΕ. Το μέσο ανάκαμψης Next Generation EU (NGEU), το οποίο συμπληρώνει τα δημοσιονομικά μέτρα που εφαρμόζονται σε εθνικό επίπεδο, θα συμβάλει στην ταχύτερη, ισχυρότερη και πιο ομοιογενή ανάκαμψη και θα ενισχύσει την οικονομική ανθεκτικότητα και το αναπτυξιακό δυναμικό των οικονομιών των κρατών-μελών της ΕΕ, ιδίως αν τα κονδύλια διατεθούν για παραγωγικές δημόσιες δαπάνες και συνοδευθούν από διαρθρωτικές πολιτικές που ενισχύουν την παραγωγικότητα. [EKT, 2020, σελ.48].

Η Ελλάδα την περίοδο 2021-2026 θα λάβει από το NGEU κεφάλαια συνολικού ύψους 32 δισεκ. ευρώ σε σταθερές τιμές 2018 Ελλάδα, εκ των οποίων 19,3 δισεκ. ευρώ αφορούν επιχορηγήσεις και 12,7 δισεκ. ευρώ δάνεια. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος (Τράπεζα της Ελλάδος 2020β), τα κονδύλια του NGEU θα αυξήσουν το πραγματικό ΑΕΠ κατά 2,3% κατά μέσο όρο ετησίως την περίοδο 2021-2026, πρωτίστως λόγω της αύξησης των συνολικών επενδύσεων. Παράλληλα, οι πόροι του NGEU, μέσω της αύξησης των επενδύσεων και της βελτίωσης του

παραγωγικού δυναμικού της οικονομίας, αναμένεται να οδηγήσουν αύξηση της συνολικής παραγωγικότητας και σε υψηλότερη δυνητική ανάπτυξη την δεκαετία 2020-2030 [Ταγκαλάκης και Σαραϊδάρης, 2020, σελ.45].

Κεντρικός στόχος για την ελληνική οικονομία κατά την επόμενη δεκαετία πρέπει να είναι η **συστηματική αύξηση του κατά κεφαλήν πραγματικού εισοδήματος**, ώστε αυτό να συγκλίνει σταδιακά με τον μέσο όρο της ΕΕ. Η συστηματική αύξηση των εισοδημάτων πρέπει να στηρίζεται σε αύξηση της παραγωγικότητας και της συμμετοχής στην αγορά εργασίας. Απαραίτητη για την αύξηση της παραγωγικότητας είναι η **αύξηση των επενδύσεων και η βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος**. **Για παράδειγμα**, στην αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας, θα συμβάλλουν αλλαγές στη δομή του φορολογικού και ασφαλιστικού συστήματος, και στοχευμένα μέτρα όπως η αναβάθμιση του συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης . Επίσης, μπορεί να παρακινηθεί η ενίσχυση αποταμίευσης νοικοκυριών με κίνητρα για μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες επενδύσεις μέσω της ελληνικής κεφαλαιαγοράς και ειδικών επενδύσεων [Πισσαρίδης, κ.ά, 2020, σελ.105].

Επιπλέον βασικοί στόχοι κατά τη διαδικασία σύγκλισης πρέπει να είναι η **ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής**, κυρίως μέσω της κοινωνικής κινητικότητας και της αναβάθμισης των ευκαιριών για τα περισσότερα αδύναμα νοικοκυριά, και η βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων. **Για παράδειγμα**, με συγκράτηση της φορολογικής επιβάρυνσης του ενεργειακού κόστους για τη βιομηχανία (μέσω φόρων, τελών και ρυθμιζόμενων χρεώσεων) σε επίπεδα συγκρίσιμα με άλλες χώρες της ΕΕ. Οι Μεταρρυθμίσεις που κάνουν πιο αποτελεσματική τη λειτουργία των αγορών και του δημόσιου τομέα, ευνοούν συνολικά την κοινωνική συνοχή και ιδίως τα περισσότερα αδύναμα νοικοκυριά. **Για παράδειγμα**, με εναρμόνιση των κλιμακίων φορολογίας εισοδήματος και ασφαλιστέων αποδοχών ώστε να μην επιβαρύνονται τα εισοδήματα από εργασία, ταυτόχρονα με υψηλούς φορολογικούς συντελεστές και υψηλές ασφαλιστικές εισφορές.

Ειδική στόχευση **στους νέους και στις γυναίκες** [Πισσαρίδης, κ.ά, 2020, σελ.47-50]. Η αναμενόμενη ραγδαία δημογραφική γήρανση στη χώρα θα οδηγήσει σε μεγάλη αύξηση του δείκτη εξάρτησης συνταξιούχων σε σχέση με τον ενεργό πληθυσμό². **Για παράδειγμα**, για να αμβλυνθούν

² Αν το ασφαλιστικό σύστημα παραμείνει αμιγώς διανεμητικό όπως είναι σήμερα (οι πληρωμές προς τους συνταξιούχους καλύπτονται από τις εισφορές του ενεργού πληθυσμού και τον κρατικό προϋπολογισμό) και δεδομένων των περιορισμένων δυνατοτήτων για δημόσιο δανεισμό, τότε είτε το ύψος των συντάξεων θα πρέπει να μειώνεται διαρκώς σχετικά με αυτό των μισθών, είτε το ύψος των εισφορών και φόρων να αυξάνεται.

τα παραπάνω προβλήματα, θα πρέπει να ενισχυθούν οι κεφαλαιοποιητικοί πυλώνες ώστε μέρος των συντάξεων να καλύπτεται από συσσωρευμένη αποταμίευση [Πισσαρίδης, κ.ά, 2020, σελ.104-105].

Η αύξηση της παραγωγικότητας συμβαδίζει με την *αύξηση των εξαγωγών*. **Για παράδειγμα**, με δεδομένο το μέγεθος της εσωτερικής αγοράς, η εξωστρέφεια θα επιτρέπει στις επιχειρήσεις να έχουν μέγεθος και εξειδίκευση που οδηγεί σε μείωση κόστους και αύξηση ποιότητας των προϊόντων τους. Η εξωστρέφεια συνδέεται με αυξημένη συμμετοχή της τεχνολογίας στην παραγωγή, που υποβοηθείται από μέτρα υποστήριξης της έρευνας και των επενδύσεων σε καινοτομία.

Το αναπτυξιακό πρόγραμμα στην Έκθεση στοχεύει στη **δημιουργία νέων θέσεων εργασίας** που θα προσφέρουν τη δυνατότητα απασχόλησης όχι μόνο στους άνεργους και όσους υποαπασχολούνται αλλά και σε ομάδες του πληθυσμού που σήμερα δεν συμμετέχουν στην αγορά εργασίας³. Για να επιτύχει ισχυρούς ρυθμούς ανάπτυξης, όμως, η χώρα έχει ανάγκη από θέσεις εργασίας σε τομείς υψηλών δεξιοτήτων, καθώς και από τις αντίστοιχες επενδύσεις [Πισσαρίδης, κ.ά, 2020, σελ.100-102].

Καθοριστικό ρόλο στην αγορά εργασίας θα έχουν και οι **τεχνολογικές εξελίξεις**. Αυτές οι εξελίξεις ενίσχυσαν την παραγωγικότητα στον τομέα της μεταποίησης και αύξησαν την ποιότητα εργασίας στον τομέα των υπηρεσιών, με τρόπους που δεν μπορούν ακόμα να αποτιμηθούν με ακρίβεια. Αυτές οι μετατοπίσεις έχουν προκαλέσει μια ισχυρή μετατόπιση του εργατικού δυναμικού από τους τομείς της μεταποίησης, της γεωργίας και της εξόρυξης, στον τομέα των υπηρεσιών. Αυτή η μετατόπιση έχει αντίκτυπο στη δομή των αγορών εργασίας καθώς και στις μελλοντικές προοπτικές της εργασίας [Πισσαρίδης, κ.ά, 2020, σελ.52]. **Για παράδειγμα**, θα μπορούσε να γίνει ενίσχυση κινήτρων για συρρίκνωση της παραοικονομίας μέσω επιβράβευσης⁴ και στοχευμένης χρήσης ηλεκτρονικών πληρωμών. Η ισχυρή άνοδος των ηλεκτρονικών πληρωμών συνέβαλε στην άνοδο των εισπράξεων από ΦΠΑ [Πισσαρίδης, κ.ά, 2020, σελ.103].

Κρίσιμη για τη μεγέθυνση του μεταποιητικού τομέα στην Ελλάδα είναι η ***ενίσχυση της μισθωτής εργασίας***. Οι επιχειρήσεις στον μεταποιητικό τομέα στην Ελλάδα είναι κατά κανόνα μικρές, εν μέρει

³ Εάν εφαρμοστούν οι πολιτικές που προτείνονται, τα ποσοστά ανεργίας μπορεί να πέσουν στο 6-7% για το σύνολο των εργαζομένων και στο 15% για τους νέους. Από την εμπειρία άλλων οικονομιών, χρειάζεται περίπου πενταετία από την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων στην αγορά εργασίας για να μειωθεί η ανεργία σε αυτά τα επίπεδα.

⁴ Το ισχύον πλαίσιο μπορεί να ενισχυθεί εάν τα κίνητρα γίνουν θετικά (δηλαδή, μέσω επιβράβευσης όσων συναλλάσσονται με διαφανείς πληρωμές) και στοχευμένα (δηλαδή, σε επαγγέλματα και αγορές όπου υπάρχει καταρχήν υψηλότερη φοροδιαφυγή). Πισσαρίδης, κ.ά, 2020, σελ.103

λόγω του ιδιαίτερα μεγάλου αριθμού αυτοαπασχολούμενων στον τομέα των υπηρεσιών. Για παράδειγμα, αν ληφθούν μέτρα **ενίσχυσης της μισθωτής εργασίας**, οι επιχειρήσεις αυτές θα αποκτήσουν μεγαλύτερο συγκριτικό πλεονέκτημα στις διεθνείς αγορές και θα μεγαλώσουν.

Μια άλλη συστηματική πηγή απασχόλησης σχετίζεται με την **περιβαλλοντική βιομηχανία**. Η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. **Για παράδειγμα**, η περιβαλλοντική αναβάθμιση των οικοσυστημάτων θα δημιουργήσει θέσεις εργασίας γιατί η πιο φιλική προς το περιβάλλον παραγωγή τείνει να είναι υψηλότερης έντασης εργασίας από ό,τι οι περισσότερες μέθοδοι που χρησιμοποιούνται σήμερα.

Ο τουρισμός, φυσικά, θα παραμείνει ένας από τους βασικούς κλάδους της οικονομίας λόγω των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της χώρας. Πρωτίστως για περιβαλλοντικούς λόγους, ο **τουρισμός είναι σκόπιμο να επικεντρωθεί στην ποιότητα παρά στην ποσότητα**. Για να συμβεί αυτό, το προϊόν που παρέχεται πρέπει να βελτιωθεί, όχι μόνο σε συγκεκριμένους θύλακες στη χώρα αλλά καθολικά.

Σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης υπάρχουν και σε άλλους τομείς που αξιοποιούν **συγκριτικά πλεονεκτήματα**. **Για παράδειγμα**, η γεωγραφική θέση της χώρας, σε σταυροδρόμι μεταξύ τριών ηπείρων, είναι ισχυρό πλεονέκτημα για την ανάπτυξη του τομέα μεταφορών και εφοδιαστικής αλυσίδας, ιδιαίτερα με τη μετατόπιση του κέντρου βάρους του παγκόσμιου εμπορίου προς την Ασία. Το ευνοϊκό κλίμα της χώρας, η ποιότητα και ποικιλία των παραγόμενων αγροτικών προϊόντων, και η διεθνής αναγνώριση των μεσογειακών διατροφικών παραδόσεων, είναι ισχυρό πλεονέκτημα για την ανάπτυξη του αγροδιατροφικού τομέα (Πισσαρίδης, κ.ά, 2020, σελ.53].

Εάν επιτευχθούν οι παραπάνω στόχοι, τότε το 2030 το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε ισοτιμίες αγοραστικής δύναμης θα ανέλθει στο 81% της ΕΕ (από το 67% το 2019) ενώ η ανεργία θα μειωθεί στο 7% (από το 17,2% το 2019).Επιπλέον, η οικονομία θα αποκτήσει μεγαλύτερη εξωστρέφεια, ενώ με μέσο πληθωρισμό 1,74% (σύμφωνα με τις μακροπρόθεσμες προβλέψεις του ΟΟΣΑ), η προβλεπόμενη πραγματική αύξηση των εξαγωγών αντιστοιχεί σε ετήσια αύξηση 7% σε ονομαστικές αξίες [(Πισσαρίδης, κ.ά, 2020, σελ.50)].

3. Περαιτέρω Διαρθρωτικές Αλλαγές

3. Πιστεύετε ότι θα απαιτηθούν **περαιτέρω διαρθρωτικές αλλαγές** (πχ σε επίπεδο δημοσίων επενδύσεων, συστήματος υγείας, εργασίας, εκπαίδευσης, ψηφιακής τεχνολογίας, κα) για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης- ως συνέπεια της πανδημίας αλλά και **θωράκισης στο ενδεχόμενο εμφάνισης μελλοντικά νέων παρόμοιων κρίσεων**- που θα πρέπει να υλοποιηθούν είτε σε επίπεδο ΕΕ, είτε σε επίπεδο Ελλάδος; Αιτιολογείστε την απάντησή σας.

Στοιχεία για την απάντησή σας θα βρείτε ΕΚΤ, 2020, ΣΕΛ.47-50 και Πισσαρίδης, 2020, σελ.113-121

Η επιδείνωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας και η αύξηση του δημόσιου χρέους και ελλείμματος οδήγησε στην ανάγκη αναθεώρησης των ελληνικών δημοσιονομικών υποχρεώσεων. Στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας [8^η Έκθεση⁵] στην οποία βρίσκεται η ελληνική οικονομία έξι είναι οι καίριοι τομείς για τη διασφάλιση της καλής πορείας των **αναγκαίων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων** : οι δημοσιονομικές πολιτικές, η κοινωνική πρόνοια, η χρηματοπιστωτική σταθερότητα, οι αγορές εργασίας και προϊόντος, οι ιδιωτικοποιήσεις και ο εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης [Ευρ.Επιτροπή, 2020, σελ.1].

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα μέτρα στήριξης της ευρωπαϊκής οικονομίας θα πρέπει να συνεχιστούν, καθώς μια πρόωρη απόσυρσή τους θα μπορούσε να καθυστερήσει την ανάκαμψη οδηγώντας σε απότομη αύξηση των πτωχεύσεων, των μη εξυπηρετούμενων δανείων και της διαρθρωτικής ανεργίας και σε μείωση των επενδύσεων και της παραγωγικότητας της εργασίας. Μια τέτοια αρνητική εξέλιξη θα οδηγούσε σε στασιμότητα και αποπληθωρισμό στην Ευρώπη. Συνεπώς, ο συνδυασμός επεκτατικής δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής θα πρέπει να συνεχιστεί μέχρις ότου η ανάκαμψη τεθεί σε στέρεη τροχιά και ο πληθωρισμός στην ευρωζώνη προσεγγίσει επίπεδα κοντά αλλά κάτω από το 2% σε σταθερή και βιώσιμη βάση. Επιπλέον, η δημιουργία του ευρωπαϊκού μέσου ανάκαμψης NGEU δεν θα πρέπει να είναι μια εφάπαξ πολιτική, αλλά θα πρέπει να μετεξελιχθεί σε ένα μόνιμο δημοσιονομικό εργαλείο μακροοικονομικής σταθεροποίησης με έκδοση ασφαλών ομολόγων. *Η στόχευση των διαθέσιμων πόρων θα πρέπει να είναι στην υλοποίηση*

⁵ Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2020/1142 της Επιτροπής, της 29ης Ιουλίου 2020, σχετικά με την παράταση της ενισχυμένης εποπτείας για την Ελλάδα, ΕΕ L 248 της 31.7.2020, σ. 20.

αναπτυξιακών δράσεων υψηλής προστιθέμενης αξίας που θα αφορούν την εξοικονόμηση ενέργειας, τη μετάβαση στην πράσινη ενέργεια, τον ψηφιακό μετασχηματισμό του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, αλλά και την ενίσχυση του τομέα της υγείας. Επιπλέον, σημαντικά κονδύλια θα πρέπει να κατευθυνθούν στην εκπαίδευση, καθώς μια τέτοια αύξηση έχει στόχο τη διεύρυνση και εμπάθυνση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου κεφαλαίου, που αναμένεται να έχει σημαντικές πολλαπλασιαστικές επιδράσεις στο ελληνικό ΑΕΠ και την απασχόληση και να ενισχύσει τη διαδικασία του ψηφιακού μετασχηματισμού της ελληνικής οικονομίας [ΤτΕ, Στουρνάρας, 2020].

Σε εθνικό επίπεδο [Ελλάδας], προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις της πανδημίας, απαιτείται συνδυασμός των ανωτέρω δράσεων βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα. **Βραχυπρόθεσμα**, πρέπει να παραμείνουν σε ισχύ όλες οι παρεμβάσεις της κυβέρνησης (δάνεια, εγγυήσεις, επιχορηγήσεις, αποπληρωμή οφειλών με ευνοϊκούς όρους κ.λπ.) για τη στήριξη των επιχειρήσεων και της απασχόλησης ούτως ώστε να διευκολυνθεί η ανάκαμψη⁶. **Μεσοπρόθεσμα**, θα πρέπει να υλοποιηθούν οι αναγκαίες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και να εξαλειφθεί το επενδυτικό κενό, ώστε η ελληνική οικονομία να επανέλθει σε υψηλούς και διατηρήσιμους ρυθμούς ανάπτυξης. [ΤτΕ, Στουρνάρας, 2020].

Όσον αφορά, το επόμενο διάστημα [μεσοπρόθεσμο], δηλαδή το δεύτερο μισό της δεκαετίας, προσδοκείται αναπτυξιακή δυναμική κυρίως από ιδιωτικούς πόρους. Σε αυτή τη φάση, που θα είναι μειωμένοι οι ευρωπαϊκοί πόροι και αυξημένες οι απαιτήσεις αναχρηματοδότησης του δημόσιου χρέους, ιδανικά αναμένεται η προσέλκυση επενδύσεων και ανθρώπινου κεφαλαίου [Πισσαρίδης, 2020, σελ.113-116]. Πιο αναλυτικά, η πολιτική πρωτογενών πλεονασμάτων θα πρέπει να διατηρηθεί μελλοντικά, με τα πλεονάσματα όμως να είναι ήπια. Παράλληλα, τα έσοδα και οι δαπάνες θα πρέπει να μειώνονται σταδιακά ως ποσοστό του ΑΕΠ καθώς αυτό θα αυξάνεται, και η σύνθεσή τους θα πρέπει να αλλάξει ώστε να ενισχυθούν οι αναπτυξιακές προοπτικές της οικονομίας. [Πισσαρίδης, κ.ά., 2020, σελ.113].

⁶ Ειδικότερα, για το πρώτο μισό της δεκαετίας αναμένεται σημαντική αναπτυξιακή δυναμική από: Ευρωπαϊκούς και εθνικούς δημόσιους πόρους, ενώ προβλέπονται και επενδύσεις σε υποδομές και γενικά μεταρρυθμίσεις για την αύξηση της παραγωγικότητας και της συμμετοχής στην αγορά εργασίας. Ακόμη, σχεδιάζεται η μόχλευση ιδιωτικών πόρων (π.χ. ΣΔΙΤ, Αναπτυξιακή Τράπεζα), αλλά και στοχευμένο πλάνο για τη μείωση ανεργίας και επενδυτικού κενού.

Ενδεικτικά, **περαιτέρω διαρθρωτικές αλλαγές** (πχ σε επίπεδο δημοσίων επενδύσεων, συστήματος υγείας, εργασίας, εκπαίδευσης, ψηφιακής τεχνολογίας, κα) για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης- είναι οι ακόλουθες [Πισσαρίδης, κ.ά, σελ.113-121]:

- ☼ Οι *δημόσιες δαπάνες* θα πρέπει να αυξάνονται μεσοπρόθεσμα με *χαμηλότερο ρυθμό από εκείνον του ΑΕΠ*.
- ☼ κρίνεται απαραίτητη η *αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών*⁷ και η επιτάχυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού στον δημόσιο τομέα για τον εξορθολογισμό της μισθολογικής δαπάνης από επαναλαμβανόμενες γραφειοκρατικές αρμοδιότητες.
- ☼ ενίσχυση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), καθώς και διαρκής σχεδιασμός του με τρόπο που να συμπληρώνει και *αξιοποιεί περαιτέρω τις ευκαιρίες και τα έργα χρηματοδότησης που προκύπτουν από το ΕΣΠΑ και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάκαμψης*
- ☼ *ενίσχυση των δαπανών του συστήματος υγείας* από τον προϋπολογισμό⁸ αλλά και των δομών προ-σχολικής εκπαίδευσης και μετα-σχολικής κατάρτισης.
- ☼ κατανομή των μελλοντικών προσλήψεων θα μπορούσε να δίνει μειωμένη προτεραιότητα για περισσότερους διοικητικούς υπαλλήλους γενικών καθηκόντων και *αυξημένη προτεραιότητα για λιγότερους, αλλά εξειδικευμένους εργαζόμενους με δεξιότητες στις νέες τεχνολογίες*.
- ☼ Αξιοποίηση των περιθωρίων εξοικονόμησης δημοσιονομικών πόρων από τη *σταδιακή μείωση του μεριδίου της δημόσιας συνταξιοδοτικής δαπάνης* --σταδιακή μείωση είναι σκόπιμο να επιτευχθεί μέσω της αύξησης του ΑΕΠ-- [Πισσαρίδης, κ.ά, 2020, σελ.118]
- ☼ Διασφάλιση της ετοιμότητας του μηχανισμού απορρόφησης των νέων κονδυλίων της ΕΕ στα πλαίσια των μέτρων ανάκαμψης, ούτως ώστε να προωθηθεί *άμεσα η υλοποίηση έργων υποδομών* καθώς και η κινητοποίηση πόρων *σε τομείς με πολλαπλασιαστική επίδραση* στην αναπτυξιακή προοπτική της οικονομίας

⁷ Η ταχύτερη ψηφιοποίηση του δημοσίου τομέα θα διευκολύνει την παρακολούθηση και αξιολόγηση της κατανομής των δημοσίων δαπανών καθώς και την αποτελεσματική διοίκηση των ανθρωπίνων πόρων. Επιπλέον, θα απελευθερώσει πόρους, καθώς περιορίζει τις εστίες διαφθοράς, και προάγει την κουλτούρα ψηφιακών πληρωμών, οι οποίες έχουν ευεργετική επίδραση στη φορολογική συμμόρφωση.

⁸ (καλύπτοντας έτσι και την απώλεια εσόδων από την προτεινόμενη ελάφρυνση των εισφορών υγείας για τους μισθωτούς κατ' αναλογία των ελεύθερων επαγγελματιών),

Αν δεν προωθηθεί το πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων που περιγράφεται στην Έκθεση και συνεχιστεί η πορεία των τελευταίων ετών, η αναπτυξιακή δυναμική θα είναι ασθενής. Θα υπάρξει σταδιακή ανάκαμψη από τη βαθύτατη ύφεση της προηγούμενης δεκαετίας, αλλά χωρίς σημαντική αύξηση παραγωγικότητας, χωρίς αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας και, εν τέλει, χωρίς σύγκλιση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο [Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020 και Πισσαρίδης, κ.ά., 2020, σελ.120-121]..

Το Σχέδιο φιλοδοξεί να πυροδοτήσει μια αλλαγή υποδείγματος στην ελληνική οικονομία και τους θεσμούς, προς ένα πιο εξωστρεφές, ανταγωνιστικό και πράσινο οικονομικό μοντέλο, με πιο αποτελεσματικό και ψηφιοποιημένο κράτος, λιγότερο γραφειοκρατικό, με δραστικά μειωμένη παραοικονομία, με φορολογικό σύστημα φιλικό προς την ανάπτυξη και με ένα, ποιοτικό και αποτελεσματικό δίκτυο κοινωνικής προστασίας, προσβάσιμο σε όλους.

Σε γενικές γραμμές, στο πρώτο μισό της δεκαετίας αναμένεται να συμβάλλουν στη δημιουργία δημοσιονομικού χώρου τα προγράμματα της ΕΕ για την αντιμετώπιση της κρίσης λόγω της πανδημίας και οι σχετικά ευνοϊκές απαιτήσεις αναφορικά με την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους ενώ κατά το δεύτερο μισό η ισχυρή αναπτυξιακή δυναμική που θα οδηγεί σε υψηλότερα εισοδήματα εφόσον έχει ενδυναμωθεί η οικονομία από τα αμέσως επόμενα έτη. Τέλος, μεγάλης βαρύτητας παράγοντα επιτυχίας για την Ελλάδα αποτελεί η καλλιέργεια και διασφάλιση της δημοσιονομικής αξιοπιστίας της.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στο πλαίσιο των πρόσφατων Ευρωπαϊκών μέτρων στήριξης της ανάκαμψης δημιουργείται βραχυπρόθεσμα πολύτιμος δημοσιονομικός χώρος για τα κράτη μέλη όπως και η Ελλάδα, ο οποίος είναι κρίσιμο να αξιοποιηθεί αποτελεσματικά ώστε να έχει υψηλό αναπτυξιακό πολλαπλασιαστή. [Πισσαρίδης, κ.ά., 2020.σελ.116-117]. Τα κράτη μέλη συμπεριλαμβάνουν στα οικεία σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας τα εθνικά τους θεματολόγια μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που έχουν σχεδιαστεί σύμφωνα με τους στόχους πολιτικής της ΕΕ, με επίκεντρο την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Για να επωφεληθούν από την υποστήριξη του Μηχανισμού, αυτές οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις θα πρέπει να εφαρμοστούν έως το 2026. [Ταγκαλάκης και Σαραιδάρης, 2020, σελ.49].

Ο Μηχανισμός θα στηρίξει τις προσπάθειες των κρατών μελών να ενισχύσουν αποτελεσματικά την κοινωνική και οικονομική τους ανθεκτικότητα και, ως εκ τούτου, το αναπτυξιακό δυναμικό των οικονομιών τους και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, στηρίζοντας έτσι την επίτευξη των στόχων της ΕΕ. Ο πρωταρχικός στόχος του Σχεδίου Ανάπτυξης [και άρα Διαρθρωτικών Αλλαγών] είναι να καλύψει το μεγάλο κενό σε επενδύσεις, εθνικό προϊόν και απασχόληση που αντιμετωπίζει η ελληνική οικονομία την τελευταία δεκαετία και το οποίο επιδεινώθηκε με την κρίση του κορωνοϊού. Το Σχέδιο φιλοδοξεί να πυροδοτήσει μια αλλαγή υποδείγματος στην ελληνική οικονομία και τους θεσμούς, προς ένα πιο εξωστρεφές, ανταγωνιστικό και πράσινο οικονομικό μοντέλο, με πιο αποτελεσματικό και ψηφιοποιημένο κράτος, λιγότερο γραφειοκρατικό, με δραστικά μειωμένη παραοικονομία, με φορολογικό σύστημα φιλικό προς την ανάπτυξη και με ένα, ποιοτικό και αποτελεσματικό δίκτυο κοινωνικής προστασίας, προσβάσιμος σε όλους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Γραφείο Προϋπολογισμού Κράτους στη Βουλή (2021), Δημοσιονομικά στοιχεία Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2020, σσ.1-5
<http://www.pbo.gr/el-gr/%CE%B4%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%83%CE%B9%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%AF%CE%B1-%CE%B9%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CF%85%CE%B1%CF%81%CE%AF%CE%BF%CF%85-%CE%B4%CE%B5%CE%BA%CE%B5%CE%BC%CE%B2%CF%81%CE%AF%CE%BF%CF%85-2020>
2. Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Οικονομικό Δελτίο, Τεύχος 8/2020, σσ.2,26-37,47-50, 79-83
<https://www.bankofgreece.gr/Publications/ekteconmonth202008.pdf>
3. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020, Ανακοίνωση, Ενισχυμένη εποπτεία – επικαιροποίηση – Ελλάδα, Νοέμβριος 2020, σσ.1-17, 21-25
<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2020:0751:FIN:EL:PDF>
4. Λοϊζίδης Ι., Πατσουράτης Β. (2008), Οικονομικά Δημόσιων Επιχειρήσεων και Προϋπολογισμός Δημόσιων Φορέων και Οργανισμών, ΕΑΠ-Τόμος Δ', σσ.180-183
5. Πισσαρίδης Χ, Βαγιανός Δ, Βέττας Ν, Μεγίρ Κ., Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία, Τελική Έκθεση, Νοέμβριος 2020, σσ.16-34, 47-54,100-105,113-121
<https://www.government.gov.gr/schedio-anaptixis-gia-tin-elliniki-ikonomia/>
6. Ταγκαλάκης,Α, Σαραϊδάρης Α. (2021), Η εμβάθυνση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, ΕΑΠ, σσ.40-57
7. Τράπεζα της Ελλάδος, Ο δρόμος προς την ανάπτυξη και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα στην Ελλάδα και την Ευρώπη, Ομιλία Διοικητή ΤτΕ, Δεκέμβριος 2020
8. <https://www.bankofgreece.gr/enimerosi/grafeio-tyroy/anazhthsh-ehmerwsewn/enhmerwseis?announcement=5c5777cc-3794-4c44-867c-fc0f1e4aa6ca>